

مَكْتَبَةُ اللَّهِ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

حسب فرمایش نظام الدین خاں تاجر کتب کوچہ سادھورام الکرہ

باہتمام منشی عمر الدین خاں پرنٹرز و پبلشرز پراپرٹیز

دَمَطَعِ مَرْتَضَا كَوَقَعَ الْكِرَّةُ سَطْرًا

آدمنامه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

بعد حمد ایزد غفار و صلوة و سلام بر پدید ابرار و آله اطهار و صحاب اخیار
 میگوید امیدوار رحمت ایزد منان محمد مصطفیٰ خاں خلیفہ حاجی محمد روشن خاں
 اذقما اللہ حلاوة کمال ایمان کہ چون خواندین کتاب فارسیہ حصول استعداد
 ترجمہ عبارت و خطوط نویسی موقوف بر دانستن معانی مصادر و قوت اشتقاق
 صیغہا بود لهذا چند مصادر مشهوره مع معانی متعارفه و صرف صغیر ضروری
 بر یک ترتیب حروف تہجی بطرز مرغوب جدا دل خوش اسلوب جمع نموده
 صفوۃ المصادر نام نهادم و صرف کبیر یک مصدر لازم دیگر می نمود
 ہم بطریق نمونہ بیان کردم تا طفلان ابا سانی تمام بسوی استخراج معانی و
 اشتقاق صیغہا بہر شود و یاد نگاری بدست روزگار آری خاکسار ماند

وَاللّٰهُ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْهِ التَّكْلَانُ وَكَأْوَلُ

وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

مصدر لازمی باب الف آمدن - آنا

صرف کبیر

اسم مشتق	تجربہ واحد	تجربہ جمع	حاضر واحد	جمع حاضر	واحد متکلم	جمع متکلم
ماضی مطلق	آمد آیا وہ	آمدند آئے وہ	آمدی آیا تو	آمدید آئے تم	آمد آئیں	آمدیم آئیں ہم
ماضی قریب	آید آیے وہ	آئند آئیں وہ	آید آیے تو	آید آیے تم	آید آیے	آئیں آئیں ہم
ماضی بعید	آید بود آیا تھا وہ	آید بودند آئے تھے وہ	آید بودی آیا تھا تو	آید بودید آئے تھے تم	آید آیے	آید بودیم آئے تھے ہم
ماضی ناتمام	می آید آتا تھا وہ	می آیدند آتے تھے وہ	می آیدی آتا تھا تو	می آیدید آتے تھے تم	می آید آتا تھا	می آیدیم آتے تھے ہم
ماضی احتمالی	آیدے آتا رہے	آیدندے آتا رہے	آیدے آتا رہے	آیدے آتا رہے	آیدے آتا رہے	آیدے آتا رہے
ماضی تمنائی	آیدے آتا رہے	آیدندے آتا رہے	آیدے آتا رہے	آیدے آتا رہے	آیدے آتا رہے	آیدے آتا رہے
مضارع	آید آئیں وہ	آیند آئیں وہ	آئی آئیں تو	آئید آئیں تم	آئیں آئیں	آئیں آئیں ہم
حال	می آید آتا ہے وہ	می آیدند آتے ہیں وہ	می آئی آتا ہے تو	می آئید آتے ہو تم	می آئیں آتا ہے	می آئیں آتے ہیں ہم
مستقبل	خواہ آید آوے گا وہ	خواہ آیدند آویں گے وہ	خواہ آئی آوے گا تو	خواہ آئید آوے گے تم	خواہ آئیں آویں گے	خواہ آئیں آویں گے ہم
امر	بیاید آوے وہ	بیایند آویں وہ	بیای آوے تو	بیایید آوے تم	بیاییں آویں	بیاییں آویں ہم
نہی	نہ آید نہ آوے وہ	نہ آیدند نہ آویں وہ	نہ آئی نہ آوے تو	نہ آئید نہ آوے تم	نہ آئیں نہ آویں	نہ آئیں نہ آویں ہم
اسم فاعل	آیندہ آینوالادہ	آیندگان آینوالادہ				

مصدر	منه	حاصل	حاصل	حاصل	حاصل	حاصل	حاصل
گرفتن	پایان لینا فرز کزنا	گیرانی	گرفت	میگیرد	گیر	گیرنده	دانشگر گرفته
گرویدن	رفت کزنا	گرویدگی	گروید	میگردد	گرویده	گرویده	گرویده
گریختن	بمانا	گریز	گریخت	میگریزد	گریز	گریزنده	گریزان گریخته
گریستن	رونا	گریه	گریست	میگریزد	گری	گرینده	گریان گریسته
گزاردن	ادا کزنا	گزارش	گزارد	میگزارد	بگزار	گزارنده	نازگزار گزارده
گزیدن	کاش کمانا	گزیدگی	گزید	میگزرد	بگزرد	گزرنده	بگزرد گزیده
گزیدن	چن لینا		گزید	میگزیند	بگزین	گزیننده	طلوت گزینده
گساردن	چن کزنا		گسارد	میگسارد	بگسار	گسارنده	عکسار گسارده
گسردن	بچمانا		گسارند	میگسرد	بگسرد	گسردنده	گرم گسردنده
گسستن	تار کزنا		گست				گست
گسختن	تار کزنا		گسخت	میگسند	بگسند	گسندنده	تار گسخت
گشتن	سزنا	گشتگی	گشت				گشت
گفتن	کنا	گویایی	گفت	میگوید	بگو	گوینده	گویان گفته
گماشتن	مقر کزنا		گماشت	میگارد	بگارد	گمارنده	گماشته
گنجیدن	سنانا	گنجان	گنجید	میگنجد	بگنجد	گنجدنده	گنجیده
گواردن	هم کزنا	گوارش	گوارد	میگوارد	بگوارد	گوارنده	گواریده

باب لام

مصدر	نمی مصدر	حاصل مصدر	حقوق تفریق	حقوق مطبق	حال	ای	نما	نما	نما
لاییدن	شور کونا پهوه کونا		لایید	می لایید	بیالاک	لاییده			لاییده
لافتیدن	تغزل کونا		لافتید	می لافتید	بلاف	لافتیده			لافتیده
لرزیدن	کاپنا	لرزش	لرزید	می لرزید	بلرز	لرزیده	لرزان		لرزیده
لغزیدن	بچسنا	لغزش	لغزید	می لغزید	بر لغز	لغزیده	لغزان		لغزیده
لییدن	چاٹنا		لیید	می لیید	بلیس	لییده			لییده

باب بیستم

مالیدن	لنا	مالش	مالید	می مالید	بمال	مالیده	مالان		مالیده
ماندن	رهننا	مانگی	ماند	می ماند	بمان	مانده	شادمان		مانده
مانستن	شابر توتا		مانست						مانسته
مردن	مرنا		مرد	می میرد	بمیر	میرنده			مرده
مکیدن	چوسنا	مکاین	مکید	می مکید	بمک				مکیده

باب نون

نازیدن	نازکونا	نازش	نازید	می نازید	بناز	نازیده	نازان		نازیده
نالیدن	شور کونا		نالید	می نالید	بنال	نالیده	نالان		نالیده
نامیدن	نام کونا		نامید	می نامید	بنام	نامیده			نامیده
نیشتن	کهننا		نیشت						نیشته
نیشتن	بیشنا	نیشاید	نیشت	می نیشتید	بنیش	نیشیده	خاک نشین		نیشته

مصدر	مصدر	مصدر	مصدر	مصدر	مصدر	مصدر	مصدر
نگویدین	نگویش	نگوید	می نگوید	نگوید	نگوید	نگوید	نگوید
نگاشتن	نگارش	نگاشت	می نگاشت	نگاشت	نگاشت	نگاشت	نگاشت
نگریستن	نگرانی	نگریت	می نگرد	نگرد	نگرد	نگرد	نگرد
نمودن	نمایش	نموده	می نماید	بنما	نماید	نماید	نماید
نواختن	نوازش	نواخت	می نوازد	بنواز	نواز	نواز	نواز
نوردیدن	نوردا	نوردید	می نورد	بنورد	نورد	نورد	نورد
نوشتن	نوشت	نوشت	می نویسد	بنویس	نویس	نویس	نویس
نوشتن	نوشت	نوشت	نوشت				
نوشتن	نوشت	نوشت	می نوشد	بنوش	نوشد	نوشد	نوشد
نهادن	نهاد	نهاد	می نهاد	بنهد	نهد	نهد	نهد
نهیستن	نهیست	نهیست	نهیست				
نیوشیدن	نیوش	نیوشید	می نیوشد	بنیوش	نیوشد	نیوشد	نیوشد

باب واو

واخیدن	واخید	می واخید	واخید	واخید	واخید	واخید	واخید
وززیدن	وززید	می وززد	بوزز	وززد	وززد	وززد	وززد
وزغلائیدن	وزغلائید	می وزغلائید	بوزغلائید	وزغلائید	وزغلائید	وزغلائید	وزغلائید
وززیدن	وززید	می وززد	بوزز	وززد	وززد	وززد	وززد

مصدر	معنی مصدر	حاصل مصدر	حالت فاعله	حالت مفعول به	حالت مفعول به ثانیه	حالت مفعول به ثالثیه
------	-----------	-----------	------------	---------------	---------------------	----------------------

باب های هوز

هر آیدن	درنا	براس	برایند	برآید	می برآید	براس	برآند	براس	هر آید
هشتن	چوژنا			هشت					هشته
هلیدن	چوژنا			هلید	می هلد	هیل	هلیده		هلیده

باب های تحتانی

یارستن	سنا	یارائی	یارست	می یارد	یارسته
یافتن	پانا		یافت	می یابد	یابا

م

هر تبدی را لازم است که صرف کبیر تمامی مصادر لازم و متعدی را بطریق
 مرقوم المصدر محفوظ بر زبان کند تا در چند روز قوت استخراج شتقات و ملکه خواندن عبارات
 بهم رسد. امید که مؤلف را از دعای خیر محروم نه سازند ع

بر که میان کارها دشوار است

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى الْقَائِمِ وَالصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ خَيْرٌ كَلَامٍ وَاللَّهُ أَكْرَمُ
 تَحِيَّةَ الْعَظَامِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامِ